

Jari Nurmi: saarna 22.4.2019 klo 10.00 Tyrvään kirkossa rippikoulun 50-vuotisjuhlassa

2. pääsiäispäivä
YLÖSNOUSSEEN KOHTAAMINEN
Luuk. 24:13-35

I

”Silloin heidän silmänsä aukenivat.” – Näihin sanoihin huipentuvat ajanlaskun alun tapahtumat ensimmäisenä kristillisenä pääsiäisenä, kertomuksessa Emmauksen tieltä. Kuulemme näistä pian vielä 60-luvun laulukin Knuutin Jukan laulamana.

Hyvät ystävät. Unohtamatta ketään kohdistan sanani erityisesti tälle joukolle, joka on kokoontunut nuoruutemme kotiseudulle ripille pääsemisemme 50-vuotisjuhlaan. On vaikuttavaa nähdä teitä täällä, jollakin lailla nuoruudesta tutun oloisia kasvoja.

Kun olemme keränneet osoitteita, olemme havainneet, että vain joka kolmannen osoitteena on Sastamala, valtaosa on täältä lähtenyt, moni ulkomaillekin, aina Amerikkaan asti. Monella tavoin elämä on kuljettanut. Onpa joku mennyt naimisiinkin rippikoulutoverin kanssa. Yhteistä kaikille lienee kuitenkin se, että elämä ei ole mennyt nuoruuden suunnitelmien mukaan.

Konfirmaatiomme oli 2. pääsiäispäivänä 1969. Konfirmoijana oli Tyrvään kappalainen Olli Kahra ja saarnan piti Sammaljoen kappalainen Jorma Bäckman. – Ja hyvät ystävät, Jorman pitäisi olla myös tänään täällä! – Mitä siitä päivästä mieleemme on jäänyt? Ainakin se, että kolehtia kantoivat Sorvan Olavi ja Ylösen Aulis. Niinpä he taas tänäänkin kantavat.

Meitä oli silloin rippikuvassa kirkon portailla iso joukko yhteislyseon oppilaita, 1953-54 syntyneitä, vitos-, nelos ja kolmosluokilta. Oli Kahran päiväryhmä ja Bäckmanin iltaryhmä. Molemmat toimivat myös lyseon tuntiopettajina.

Kahra oli loputon jutunkertoja. Terveellisiin elämäntapoihinkin kannusti perustellen, että jos Jumala olisi tarkoittanut meidät tupakoimaan, hän olisi luonut savupiipun päämme päälle. Bäckmania kutsuttiin myös Batmaniksi, kun saarnatuoliin noustiin tuolloin vielä musta viitta harteilla, jollainen oli 60-luvun tv-sankarillakin.

Rippikoulua pidettiin lyseon vanhan puolen 1. kerroksen suuressa luokassa, jota kutsuttiin kelloluokaksi siellä olleen seinäkellon mukaan. Kirkkoherra Eino Kolarin rippikoulusta on kerrottu, miten pojat olivat panneet merkille, että Kolari seurasi ajan kulkua tuosta kellosta. Kerran ennen tuntia he siirsivät viisareita eteenpäin. Tunnin kestäessä Kolari ryhtyikin taas silmäilemään kelloa ja totesi: ”Kylläpä aika rientää!” Ja niin tunti loppui ennen aikojaan.

Olin Bäckmanin ryhmässä. Keskellä luokkaa. Ikkunan vieressä vasemmalla istui tuo Sorvan Olavi. Muistan sen siksi, että hän herätti huomiota aktiivisuudellaan. Ei ihme, että pojasta tuli pappi.

Minusta tuskin mitään sellaista saattoi päätellä, vaikka minulle oli tapahtunut juuri rippikoulun kynnyksellä jotain hyvin dramaattista, jotain samaa, mitä tämän päivän evankeliumissa Emmauksen tien kulkijoille, kun heistä sanotaan: *”Silloin heidän silmänsä aukenivat.”* Olin kohdannut papinkutsumuksen. Vuosiin en siitä kenellekään puhunut. Tuskin se mitenkään näkyi vilkkaasta pojasta. Mutta hiljaa sisimmässäni halusin rippikoulustakin saada irti kaiken mahdollisen.

Eivätkä näkyneet syvimmat tunnot muistakaan. Eipä voinut aavistaa, että samassa rippikuvassa seisojien peräti neljä tulevaa pappia! Melkoinen suma! Ja kolme poliisia. Suhteellisesti ottaen iso määrä sekini.

II

Niin kätkee nuori syvimmat tunteensa eikä se siitä isommin muutu. Ulkoinen olemuksemme ei kerro juuri mitään sisimpämme syövereistä. Vain itse itsemme tunnetta, jos itsekään. Ei ole ihminen ollenkaan niin pinnallinen, kuin päältä katsoen luulisi. Paljon on sisällämme salattua, siellä myös se ihmisyyden syvin

tietoisuus, jonka syvyyttä läheisinkään ei voi aavistaa, jota uskonnollisuudeksi kutsutaan, vaikka sitä sellaiseksi ei välttämättä aina haluta tunnistaa.

Paljon rippikoulusta tarttui mieleen. Jorma Bäckman oli hyvä opettaja, visuaalinen. Hän mm. piirsi paljon taululle. Monesti olen tätä muistiinpanovihkoani piirroksineen elämän matkalla selaillut.

Hänen, myöhemmän merimiespapin, jutuista opin sellaisenkin käsitteen, kuin reimari, joka myös piirrettiin vihkoon. Sehän on meriviitta, väylämerkki, joka heiluu aallokossa, mutta joka on ankkuroituna pohjassa niin lujasti, ettei se kovassakaan myrskyssä irtoa ja lähde tuuliajolle. Tällä kuvalla opettajamme vakuutti, että vaikka mitä myrskyjä elämämme matkalle tulee, niin muistakaa, että te saatte olla kiinni uskon kautta ankkuroituina sellaiseen kalliopohjaan, joka kestää.

Ehkä mieleen painunein vihkoni piirroksista on kuva kahdesta jyrkänteestä, joiden välissä on syvä rotko, syntiinlankeemuksessa romahtanut rotko, jonka toisella puolen on Jumala, toisella Luojastaan vieraantunut ihminen. Ja rotkon päälle on piirretty ristin muotoinen silta.

Mukanani on täällä myös oppikirjamme, katekismus. Vahvasti mieleeni on painunut se kristinopin opetus, miten Jumala ilmoittaa itsensä kahdella tavalla, yleisen ja erityisen ilmoituksen kautta: Yleistä on se, kun *”Jumala kohtaa meidät luonnossa, elämämme kohtaloissa ja kansojen vaiheissa. Hän puhuu meille omassatunnossamme.”* Nämä ovat myös ihmisjärjen päätelmiä Jumalan olemassaolosta. Mutta Luojan ja luodun välissä on se rotko. Tällä puolella me vain hapuilemme totuutta kohti. Sitä on tiede, totuuden etsintä, myös uskonnollisuus kaikkialla maailmassa, ihmisen ikävä Luojan luo. Kun kosminen vilu elämän salaisuuden, kuoleman, iankaikkisuuden edessä.

Mutta sitten on tuo erityinen ilmoitus: ristin silta rotkon yli. Luojan ylijärjellinen tie luodun luo. Ristin ja ylösousemuksen sanoma, jonka äärellä Emmauksen tien kulkijoidenkin silmät aukenivat.

Kristinopin sanoin: *”Mutta erityisesti Jumala ilmaisee itsensä meille Pyhässä Raamatussa ja Vapahtajassamme Jeesuksessa Kristuksessa.”*

Monenlaisia rippikoulumuistoja lienee itse kullakin. Kuinkahan moni muistaa sen, että konfirmaatioharjoituksessa tuolla alttarin äärellä Olli Kahra osoitti meille virsikirjasta muistoksi elämänmatkalle oikein rippivirren, Lönnrotin virren 52 *”Oi Jeesus lähde autuuden”* ja siitä vielä erityisen muistosäkeistön: *”Kun synti syttyy mieleeni ja synkentää mun sieluni. Suo silloin ristic juurella Sun kuolemaas mun muistella.”*

Vanhentuvana miehenä hän jo tiesi, mitä se on, kun sielua synkentävät päivät tulevat. Kun myöhemmin yhä uudelleen papin virassa samaa kirjaa selasin, niin vähän väliä se lyijykynämerkintä sieltä silmiini osui. Tämän virren, nykyvirsikirjassa 79, me kolehtivirtenä tänäänkin veisaamme!

Sitten koitti 2. pääsiäispäivä. Vakavalla mielellä alttarin ääressä uskontunnustuksen lausuimme. Se oli pyhä hetki!

Noista ajoista on kulunut puoli vuosisataa. Nyt niitä katselee jo vanhentuvan miehen silmin. Elimme sodan jälkeen syntyneen ikäpolven nuoruusaikojätkä koko läntisessä maailmassa, ns. hullun vuoden 68, nuorisoradikalismien, Vanhan valtauksen, rautalankamusiikin, myös gospelmusiikin nousun aikoja. Nuoriso oli liikkeellä. En ole koskaan ollut sellaisessa väentungoksessa kuin keuhkokuumeella 71 Helsingin vanhalla ylioppilastalolla ensimmäisillä hengellisen nuorisomusiikin festivaaleilla. Historiaa tutkiessani olen ymmärtänyt, että sodan jälkeen, vielä 60-luvullakin elettiin myös vahvan nuorisoherätyksen aikaa.

Valtava on ollut muutos taaksejääneinä vuosikymmeninä. Millainen on maailmamme 50 vuoden päästä, voimme vain aavistella – ja todennäköisesti väärin. Kun 60-luvulla kehitysoptimismien lumoissa saatettiin mm. ennustaa, että uskonnollisuus tulee häviämään, niin sekin oli virhearvio. Näinhän ei ole käynyt, muodot vain ovat muuttuneet. Kehitysoptimismi on romahtanut. Ja vaikka

maallistumisesta puhutaan, niin toisaalta elämme koko maapalloa uhkaavien näkymien äärellä aivan uudenlaisen epävarmuuden aikaa ja suoranaisten pelon – kuten nyt Sri Lankassa – ja samalla myös uudenlaisen henkisyuden aikaa, ja tämän vanhan kristikunnan ulkopuolella myös voimakasta kristillisyyden leviämisen aikaa.

Vaikka maailma on aina muuttunut, niin yksi on pysynyt, se, mikä tekee ihmisestä ihmisen, totuuden etsintä, sielua ahdistava tarve hakea yhteyttä ylöspäin. ”*Cogito, ergo sum*”, kuuluu vanha filosofinen viisaus. ”*Ajattelen, olen siis olemassa.*” Ihmisellä on järki kysyä, muttei järkeä vastata. Elämän suurimpien kysymysten äärellä ihminen on aina ollut pienellä paikalla. Siitä nousee uskonnollisuus. Se, minkä elämäntyöni on yhä kirkkaammin osoittanut, on, että ihminen on paljon uskonnollisempi, kuin pinnalta katsoen voisi kuvitellakaan. Erityisesti avoimen haudan äärellä olen nähnyt vain hiljaisia ihmisiä. Kuin ihmisiä, joiden silmät olisivat auenneet kuoleman koskettaessa, ikuisuuden edessä. Kuin kerran Emmauksen tiellä! Elämän rajallisuuden kohdatessa sydämeen nousee kuoleman ahdistus, ja viimeinen oljenkorsi, Jumala!

III

Hyvät ystävät. Elämän matkaa ajatellessa mieleeni on noussut muuan nuoruuteni voimakas kokemus, kun olin ensi kertaa vaeltamassa Lapissa Kilpisjärven tuntureilla. Alhaalla tunturin juurella katselin kohti kaukana siintävää huippua. Kun sitten lähdin nousemaan rinnettä, jouduin tiheään metsään. Samassa huippu hävisi näkyvistä. Metsän siimeksessä ei nähnyt isommin eteen- kuin taaksepäinkään. Mutta siitä tiesi suunnan oikeaksi, että maasto nousi. Kiipeäminen kaatuneita puita, kantoja ja kiviä kierrellen kävi yhä raskaammaksi. Hitaasti matka eteni.

Kunnes sitten pitkän vaelluksen perästä maisemassa tapahtui muutos! Metsä alkoi harventua ja lopulta puut loppuivat kokonaan. Oli tultu puurajan yläpuolelle. Sieltä ylhäältä avautuivat sitten huikeat näköalat. Katse saattoi yltää jopa kymmenien kilometrien päähän. Mitä korkeammalle nousi, sitä paremmin alkoi nähdä myös tunturin juurelle, josta oli liikkeelle lähtenyt. Jopa tuloreittinsä. Ja

näkyviin tuli myös, nyt jo hyvin lähelle tullut tunturin huippu.

Niin on tämä ihmiselämäkin kuin tunturivaellus. Syystä on lauluntekijä riimitellyt: ”*Raskas on kulkuni maisella tiellä.*” Kun on ikääntymisen myötä ehtinyt jo tänne puurajan yläpuolelle, niin yhä selkeämmin on alkanut hahmottaa elämän kokonaisuutta, nähdä ikään kuin alas: taakse jääneen polun, sen mutkat, kivet ja kannot, nousut ja laskut, ilot ja murheet – ja yhä kirkkaammin myös tunturin juurelle, lapsuuteen asti. Ja samalla kuin yhtäkkiä perin lähelle on tullut jo tunturin huippu.

Tuo ensimmäinen vaellukseni tunturissa, auringonpaisteessa, elokuun lämmössä, alkavan ruskan keskellä, näköalat sieltä ylhäältä, oli väkevä kokemus. Siellä korkealla koki itsensä tavattoman pieneksi, ja samalla Luojan suuruuden.

Ehkäpä tässäkin hetkessä on jotakin samaa. Eikö tämäkin ole kuin näköalapaikka, josta ei voi olla katsomatta alas, mutta josta näkee myös ylös? On pysähdyksen hetki. Myös Jumalan puhuttelun hetki! – Vasta täällä ylhäällä monen sokaistut silmät alkavat aueta kuten Emmauksen tiellä. Kuin ulkopuolisen silmin on alkanut jo katsella maailman menoa – samalla yhä syvemmin tajuta senkin, miten kesken kaikki täällä jää. Jos nuorena vanhat vaikuttivat viisailta, niin vähitellen on jo senkin ymmärtänyt, ettei täällä viisasta tule kenestäkään, ei kypsää. Kesken kaikki jää!

Mutta polkua on vielä jäljellä. Yhä on huipulle matkaa. Kuinka paljon, vain Luoja tietää.

Muistuttakoon tämä juhlahetkemme tänään meille jokaiselle siitä toivosta, jonka ihminen saa tässä kuoleman varjon maailmassa sisimpäänsä omistaa. Täällä me olemme vasta matkalla, kuin väsynyt vaeltaja tunturissa. Mutta ihana on elää siinä uskossa, että polku johtaa huipulle. Korkeammalle päästyään, elämän pysähdyksen hetkinä, sen kuin kirkkaammin tajuaa – että vasta matkamme päässä avautuu näkymä huipun yli, luvattu maa, elämän lopullinen päämäärä, iankaikkinen elämä, taivas, jonne Jumala meille Luojustamme vieraantuneille on tien avannut salatulla tavalla Jeesuksessa Kristuksessa. Ristin sillan rotkon yli. Vasta silloin

ihmissilmät lopullisesti voivat aueta! Totuus paljastuu. Siinä kristillisen kirkon salattu sanoma, ristin ja ylösnousemuksen sanoma, pelastuksen sanoma.

Ja lopuksi. Tätä puoli vuosisataa sitten ripille päässeiden joukkoa koolle kutsuttaessa on selvinnyt, että 11 meistä on jo maallisen matkansa päähän päässyt! Kun meitä tänään kutsutaan ehtoollispöytään, niin kuin ensi kerran kauan sitten, niin muistakaamme rippikoulusta opetus alttarikaiteen puolipyöreästä muodosta. Tällä puolella on taisteleva seurakunta, näkymättömällä kehällä riemuitseva seurakunta. Sinne Jumala armossaan meidätkin johtakoon!

Rukoilemme:

Hyvä Jumala, rakas taivaallinen Isä. Muistamme edessäsi omaisiamme ja ystäviämme, jotka ovat jo vaelluksensa päähän päässeet. Kiitämme lapsuudenkodista, nuoruuden ajoista, tovereista, kotiseudusta, kotikirkosta, jonka alttarin äärestä olemme maailmalle lähteneet. Kiitämme elämän aurinkoisista päivistä, mutta myös rippivirtemme sanoin sielua synkentäneistä päivistä, jotka ovat panneet tarkistamaan elämän suuntaa. Suo meidän kohottaa katsemme huippua kohti, ja päästä kerran perille sinne, josta avautuvat uudet maisemat, jossa ihmissilmät vasta lopullisesti aukenevat. Aamen.